

NEWSLETTER 2/2018

SPIS TREŚCI:

Wstęp: Architektura Warmii i Mazur	2
Sanktuarium w Świętej Lipce	3
Sanktuarium w Stoczku Klasztornym	4
Zamek w Lidzbarku Warmińskim	5
Katedra w Olsztynie	6
Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa w Olsztynie	7
Bet Tahara w Olsztynie	8

ARCHITEKTURA WARMII I MAZUR

Słowo „architektura” wywodzi się z greckiego określenia architekton oznaczającego budowniczego.

Charakterystycznym fenomenem naszego regionu było państwo Zakonu Krzyżackiego. Wywarło przemożony wpływ na późniejsze dzieje i historię krainy, którą władało. Państwo to stworzyło najpotężniejszy w Europie system zamków, z których wiele zachowało się do dziś, odcisnęło również niezatarte piętno na krajobrazie tych ziem. Powstały zamki, kościoły z czerwonej cegły. Po okresie budowli gotyckich, nastąpił rozwój architektury barokowej. W pejzażu regionu harmonijnie współbrzmia monumentalna ceglana architektura gotycka i bardziej kameralna barokowa. Na Warmii i Mazurach występuje bardzo mało renesansu. XIX wiek to głównie historyzm, czyli kopiowano budowli z dawnych epok lub przenoszono cechy dawnych stylów i charakterystycznych motywów na budynki nowego typu. W regionie szczególnie rozpowszechny był styl neogotycki. W Olsztynie urodził się również Eryk Mendelssohn, wybitny architekt, prekursor konstruktywizmu. Poniżej krótka charakterystyka paru wybranych budowli z regionu Warmii i Mazur.

SANKTUARIUM W ŚWIĘTEJ LIPCE

Fot. Robert Wróbel

Święta Lipka leży na terenie Mazur, choć zaledwie kilkaset metrów od granicy historycznej Warmii. Znajduje się tu słynne w całej Polsce Sanktuarium Maryjne, które w 1983 r. otrzymało status bazyliki mniejszej. Kościół w Świętej Lipce jest jednym z najpiękniejszych zabytków jezuickiego baroku w architekturze, rzeźbie i malarstwie w północno-wschodniej Polsce. Wnętrze kościoła zadziwia swym ogromem. Wrażenie spotęgowane jest przez iluzjonistyczną, alegoryczną dekorację malarską ścian i sklepień. Atrakcją obiektu są wspaniałe organy z 1719 - 1721 mające 40 głosów. Organy są dziełem Jana Josua Mosengela z Królewca. Uwagę zwraca przepiękny prospekt organowy z ruchomymi figurkami, wprowadzającymi w ruch podczas gry na instrumencie. Koncerty organowe w okresie letnim ściągają tysiące turystów i pielgrzymów.

www.swlipka.pl

www.mazurytravel.com

SANKTUARIUM W STOCZKU KLASZTORNYM

Fot. Robert Wróbel

W Stoczku Klasztornym znajduje się sanktuarium pielgrzymkowe – Bazylika Nawiedzenia NMP. Powstanie sanktuarium w dzisiejszej formie związane jest z sytuacją polityczną Polski w XVII w. W tym czasie Polska była nękana wojnami z Rosją, Turcją i Szwecją. Wtedy Warmia uciepiała mocno od Szwedów. W 1635 r. biskup Mikołaj Szyszkowski ślubował, że jeśli Warmia uwolni się od Szwedów wybuduje w Stoczku kościół. Kiedy Szwedzi wycofali się wziął tu w latach 1639 – 1641 świątynię w kształcie rotundy.

Po przyłączeniu Austrii do Niemiec w 1938 r. hitlerowcy w klasztorze stoczkowskim więzili biskupów z Austrii. Z kolei w latach 1953 – 1954 w Stoczku Klasztornym więziony był prymas Polski – ksiądz kardynał Stefan Wyszyński. Znajduje się tu Izba Pamięci poświęcona tamtym wydarzeniom. Wyposażenie kościoła jest późnobarokowe. W ołtarzu głównym znajduje się obraz Najświętszej Maryi Panny Matki Pokoju z 1643 roku – kopia obrazu z kościoła Santa Maria Maggiore w Rzymie.

www.stoczek.pl

www.mazurytravel.com

ZAMEK W LIDZBARKU WARMIŃSKIM

Zamek biskupów w Lidzbarku Warmińskim nazywany jest „Wawelem Północy”. Należy do najcenniejszych zabytków architektury gotyckiej w Polsce, jest znakomicie zachowany, w ogromnej części autentyczny. Zamek zbudowano w latach 1350-1401 w widłach rzek Łyny i Symsarny. W dużej części jest wzorowany na architekturze krzyżackich zamków komturskich, uzyskał charakter średniowiecznej rezydencji obronnej. Wraz z zamkiem powstały dwa przedzamcza, a całość otoczona była, niezależnymi od miasta, murami obronnymi i fosami. W zamku znajduje się obecnie muzeum, a na podzamczu Hotel Krasicki****. Wytworne pokoje i apartamenty w gotyckiej i barokowej części hotelu nawiązują do pierwotnej stylistyki obiektu. Ich nazwy przypominają o gościach zamku: królu Stanisławie Leszczyńskim, Zygmuncie III Wazie, Janie Zigmuncie Hohenzollernie, carze Pawle I. Na obecnych gości czekają 122 pokoje oraz tak unikalne propozycje jak Biblioteka Cafe i obserwatorium astronomiczne urządzone na cześć Mikołaja Kopernika, który mieszkał na zamku. Taras na wieży to znakomity punkt widokowy na cały Lidzbark Warmiński, zwany Perłą Warmii. W przyziemiu znajduje się SPA&Wellness, basen, jacuzzi, sala fitness i sauny.

lidzbark.muzeum.olsztyn.pl

www.hotelkrasicki.pl

KATEDRA W OLSZTYNIE

Fot. Wojciech Krom, archiwum Urzędu Miasta Olsztyna

Kościół pw. św. Jakuba Starszego jest właściwie współkatedrą diecezji warmińskiej. Jest to trójnawowa, halowa, gotycka bazylika wybudowana w XIV w. Wieża kościoła została ukończona w XVI w. Aż do czasów napoleońskich kościół omijały zdarzenia losowe. W 1807 r. żołnierze francuscy zamknęli w budowli żołnierzy rosyjskich. Ponieważ było zimno jeńcy spalili wyposażenie kościoła. Dzieła zniszczenia dopełnił pożar z 1896 r. Dlatego w obecnym wystroju kościoła przeważa neogotyck. II Wojna Światowa szczęśliwie ominęła kościół, dzięki ówczesnemu proboszczowi parafii Janowi Hanowskiemu, któremu udało się uzyskać rozkaz radzieckiego komendanta wojenngo miasta, zakazujący żołnierzom niszczenia i palenia olsztyńskich kościołów. To wydarzenie upamiętnia tablica pamiątkowa. W kościele są dwa instrumenty; małe organy z ok. 1807 r. i organy główne zbudowane w 2008 r. w nawiązaniu do poprzedniego instrumentu. Od kilkunastu lat w katedrze odbywają się w letnie niedzielne wieczory Olsztyńskie Koncerty Organowe.

www.visit.olsztyn.eu

KOŚCIÓŁ NAJŚWIĘTSZEGO SERCA PANA JEZUSA W OLSZTYNIE

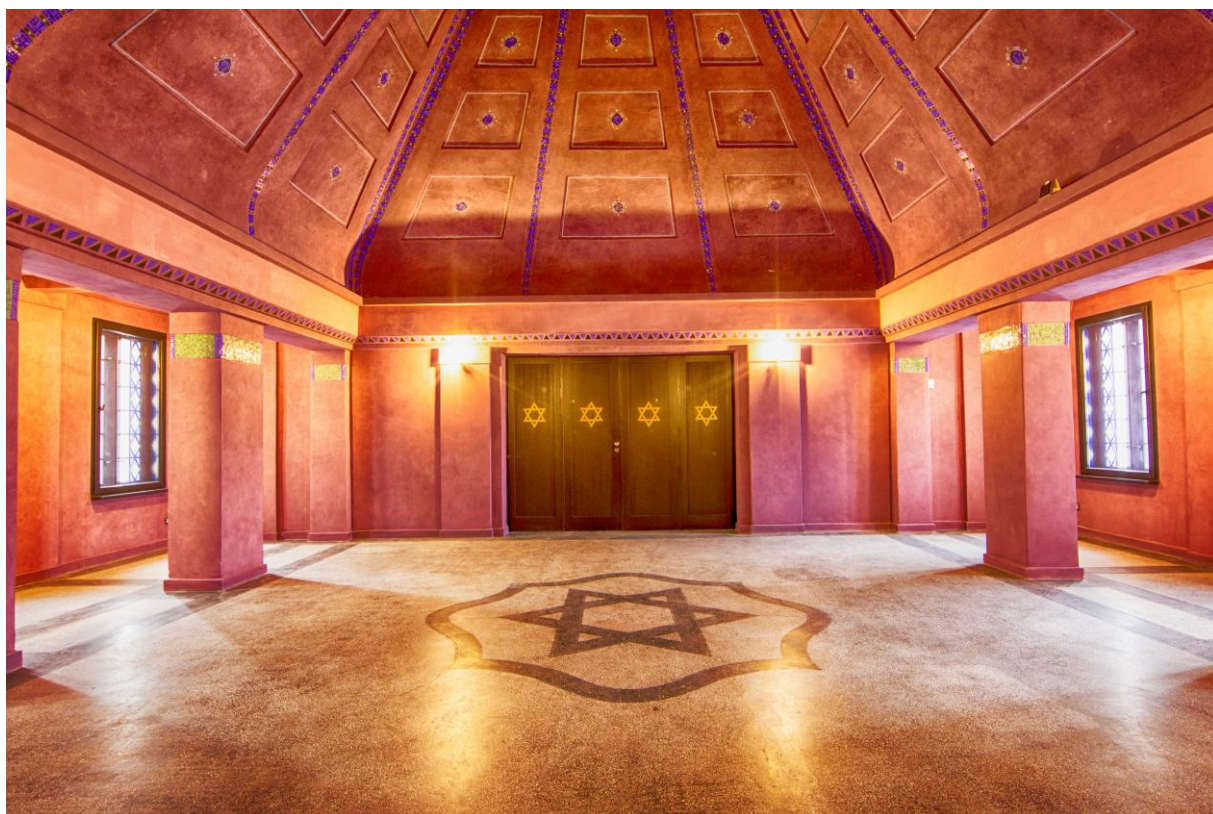

Fot. Wojciech Krom, archiwum Urzędu Miasta Olsztyna

Kościół Najświętszego Serca Jezusowego zaprojektowany został przez Fritza Heitmanna. Świątynię wzniesiono w bardzo krótkim czasie, bo w ciągu 850 dni, a poświęcono w 1903 r. Kościół ma 3 wieże. Najwyższa ma 82,5m i przypomina wyglądem wieżę zamku w Królewcu. Dwie wieże przy prezbiterium mają po 47 m wysokości. Nad portalem wejściowym znajduje się piękna mozaika przedstawiająca Chrystusa z otwartymi ramionami i znakiem gorejącego serca, symbolem Bożej Miłości. Wyposażenie kościoła jest głównie neogotyckie. W kościele można również podziwiać wspaniałe witraże z 1903 r. W okresie PRL-u kościół był świątynią olsztyńskiej „Solidarności”. Znajdują się w nim tablice pamiątkowe poświęcone polskiemu podziemiu, AK i Solidarności. Kościół Najświętszego Serca Jezusowego jest jedną z najpiękniejszych świątyń wybudowaną w stylu neogotyckim w naszym województwie.

www.visit.olsztyn.eu

BET TAHARA W OLSZTYNIE

Fot. Wojciech Krom, archiwum Urzędu Miasta Olsztyna

Erich Mendelsohn, światowej sławy architekt urodzony w Olsztynie zaprojektował żydowski dom oczyszczenia wzniesiony w latach 1912-1913, stojący na olsztyńskim kirkucie. Była to jego praca zaliczeniowa. W budynku głównym odbywały się żydowskie uroczystości pogrzebowe. Wnętrze obiektu tak zostało zaprojektowane aby poszczególne jego pomieszczenia odzwierciedlały pośmiertną wędrówkę człowieka. Po przeprowadzeniu prac remontowych odtworzono pierwotny układ pomieszczeń, ich kolorystykę, zdobienia, polichromie i mozaiki. Na szczególną uwagę zasługuje odrestaurowana sala pożegnań. Ma ona kształt ostrosłupa o podstawie 7 x 7 m i wysokości 6 m, wspartego na 4 kolumnach. Wieńczy ją Gwiazda Dawida. Drewniana konstrukcja dachu, niepowiązana z drewnianą konstrukcją piramidy, jest jedyną tego typu w Polsce.

www.visit.olsztyn.eu